

CAPITOLUL 1.

NORME ȘI REGULI DEONTOLOGICE ALE POLIȚISTULUI

REGULI GENERALE DE TACTICĂ POLIȚIENEASCĂ

Intervențiile, procedeele și metodele folosite de polițist depind de situația ivită, important este ca acesta să facă exact ceea ce este necesar și să fie în stare să aprecieze situația, făcându-și datoria cu eforturi și riscuri minime.

În cadrul executării sarcinilor de serviciu, orice intervenție trebuie să fie fundamentată pe apărarea, promovarea și respectarea permanentă a adevărului, pe descoperirea, prinderea și tragerea la răspundere a celor ce au comis fapte antisociale. Toate intervențiile polițistului trebuie făcute în strictă concordanță cu drepturile și îndatoririle acordate prin lege, atât lui, cât și cetățenilor.

Pe timpul intervenției, polițistul va adopta o conduită corespunzătoare, corectă, dar autoritară. El trebuie să fie calm, să acționeze cu hotărâre, curaj și fermitate, în raport cu situația creată, de starea psihică și fizică a persoanelor, pentru a putea prevedea reacția lor. O intervenție greșită, incorectă, bruscarea nejustificată a persoanelor poate duce la incitare, la dezaprobare, agitare a publicului, reacții nefavorabile, amplificare a dezordinii, eșecul intervenției sau chiar la ultragierea polițistului.

Intervenția are două componente: constrângerea verbală și folosirea forței.

În majoritatea cazurilor care impun intervenția, constrângerea verbală poate fi suficientă ca să oprească oamenii din ceea ce fac și să-i determine a se supune.

În acest scop, se va vorbi rar și răspicat, folosind un ton potrivit, autoritar, un vocabular adecvat, civilizată, convingător, bazat pe argumente logice și juridice. O astfel de intervenție poate determina pe infractor să se oprească și să renunțe ori să înceteze acțiunea infracțională, pe sinucigaș să aibă ezitări, pe certăreți să

vorbească pe rând și treptat să se calmeze și poate crea condiții ca polițistul să devină stăpân deplin al situației.

Oportunitatea intervenției și executarea sarcinilor profesionale implică respectarea demnității persoanelor și presupune omenie, politețe, tact, respect, evitarea afirmațiilor incerte lipsite de temei legal, tendențioase ori amenințătoare, discuții scurte și concise.

Discutând prea îndelung cu o persoană suspectă, aceasta poate pretinde că l-a jignit, amenințat, s-ar putea ca expresiile, cuvintele polițistului să fie deformate și interpretate de aceasta, pentru a-l acuza de discriminare, abuz, greșeală profesională, încercare de șantaj, constrângere.

În timpul intervenției, polițistul nu trebuie să fie dominat de emoții, el trebuie să acționeze în mod firesc, consecvent, cu dezinvoltură, cu păstrarea stăpânirii de sine.

Folosirea forței este o măsură extremă la care recurge poliția. Atunci când este absolut necesar, se folosesc procedeele de autoapărare și mijloacele de imobilizare din dotare, numai după ce au fost utilizate fără efectul scontat, toate celelalte procedee de constrângere verbală și fără a depăși limitele impuse de lege. Deci, în cazul în care polițistul intervine, va căuta să evite orice spectacol, orice discuție, larmă sau strigăte fără rost, precum și aplicarea forței mai mare decât cea absolut necesară îndeplinirii atribuțiilor de serviciu. Polițistul va recurge numai la forța legală, moderată, rezonabilă care este necesară pentru înlăturarea surselor de pericol. El trebuie să fie gata oricând să facă uz de forță, pentru a proteja populația împotriva infractorilor, dar nu trebuie să scape din vedere faptul că, folosirea forței poate potoli persoana și nemulțumi pe cei din jur.

Folosirea forței este acceptată numai pentru și până la dezarmarea sau imobilizarea adversarului. În acest scop, polițistul trebuie să se mențină într-o condiție fizică bună, lipsa acesteia putându-i pune în pericol viața. Cu o gândire rapidă și cu o rezistență fizică corespunzătoare, polițistul este capabil să aleagă și să aplice forța potrivită la momentul potrivit. În primul rând,

polițistul trebuie să gândească, să observe adversarul, modul cum acesta este îmbrăcat, ce obiecte are asupra sa, de ce obiecte este înconjurat și să-i caute punctul cel mai slab, profitând ulterior de el, pentru a-l domina, dezarma - dacă este cazul.

Privind în jur, el observă, gândește, improvizează, folosește orice obiect apropiat pentru apărare, pentru a-l imobiliza pe adversar. Obiectele găsite în apropiere vor fi folosite ca scut în apărare, până când se poate apropia de adversar pentru a-l imobiliza cu mijloacele din dotare. În orice împrejurare este bine ca să se plaseze între obiectele ce pot fi folosite de adversar, pentru a-l împiedica să ajungă la ele.

Atitudinea polițistului, chiar în cadrul legal, trebuie să fie diferită față de un infractor, de o persoană violentă ori recalcitrantă, agresivă, față de tineri, minori și copii, de victime ale infracțiunii, față de femei sau persoane aflate în stare de ebrietate sau sub influența băuturilor alcoolice, față de o persoană izolată, aflată în grup, în cercul de prieteni, în anturajul colegilor sau de o persoană bolnavă psihic.

Polițistul nu trebuie să scape din vedere că, de obicei, oamenii se îndreaptă spre el, considerându-l îndrumător, protector, autoritatea cea mai apropiată, care este chemată să le facă dreptate. El trebuie să încurajeze verbal victimele, să le acorde ajutorul medical la nevoie, să le indice căile și instituțiile legale la care se vor putea adresa pentru eventualele pretenții.

În situația în care polițistul acționează față de un grup familial, trebuie să aibă în vedere reacția copiilor, a soțului, soției, a părinților, bunicilor, după caz, să nu umilească pe unul sau unii în fața altora. Polițistul trebuie să evite luarea de măsuri în prezența celorlalți membri ai familiei. Aceștia îl pot împiedica să-și îndeplinească îndatoririle legale de serviciu și pot rămâne cu o impresie proastă despre polițist, poliție, uniformă. Nu trebuie ca dintr-o problemă de familie să se facă o chestiune de poliție și nici nu trebuie să se renunțe la îndeplinirea sarcinilor pe motive de familie. Este bine să se intervină atunci când individul a ieșit din cadrul familial în mod voit, întâmplător sau chiar provocat de polițist.

În activitatea practică se pot ivi și situații în care polițistul, în timpul serviciului trebuie să intervină împotriva persoanelor din cercul său de prieteni, între rude apropiate, persoane care locuiesc în imediata vecinătate a sa, persoane față de care are obligații morale sau materiale etc. Într-o asemenea situație este indicat ca după luarea primelor măsuri ce nu suferă amânare să raporteze cazul șefului nemijlocit pentru a fi înlocuit.

Succesul acțiunii polițistului este asigurat și de reputația acestuia. Pentru a câștiga respectul cetățenilor, polițistul trebuie să arate bine în uniformă sa, să aibă o înfățișare curată și plăcută.

El este reprezentantul legii - principalul reprezentant pe care îl cunosc majoritatea persoanelor și, ca urmare, el trebuie să arate demn în toate împrejurările. El trebuie să-și exercite autoritatea pentru a face din teritoriul de responsabilitate un loc sigur și liniștit, unde cetățenii se tem de lege și nu de polițistul de la care așteaptă înțelegere și protecție. El nu trebuie să încurajeze zvonurile și nu trebuie să permită ca un cetățean să fie apostrofat în prezența sa. În general, cetățenii cred că legea este făcută pentru a-i proteja și nu pentru a-i oprima.

Conduita polițiștilor trebuie să se înscrie pe coordonatele unei atitudini civilizate, politicoase, pline de solitudine și receptivitate. Prin modul operativ, temeinic și eficient de soluționare a problemelor, prin tactul manifestat și limbajul folosit, polițistul asigură creșterea prestigiului poliției în general.

Munca de poliție solicită oameni de valoare, personalități puternice, care inspiră respect și încredere persoanelor. Opinia publică cere de la el o comportare mult mai concretă și mai demnă decât de la un alt cetățean, particular, comportarea sa devine obiectul analizei și criticii publicului.

Polițistul trebuie să fie convins că, fără a câștiga încrederea oamenilor, fără ajutorul opiniei publice, nici activitatea poliției, prin excelență publică, nu și-ar atinge scopul.

CAPITOLUL 2.

PRINCIPII GENERALE PRIVIND TACTICA INTERVENȚIEI POLIȚIENEȘTI

Activitatea de intervenție, pe lângă aspectele de ordin tehnic ce trebuie rezolvate, presupune luarea în calcul și a câtorva principii pe care se fundamentează și a căror respectare duce la reușita acțiunilor polițienești.

Aceste principii își au izvorul în prevederile legale existente (legi, dispoziții, instrucțiuni, proceduri), dar și în experiența acumulată de polițiști pe parcursul anilor și constituie un îndrumar pentru cei ce execută activități în teren.

Astfel, practica polițienească a stabilit cinci principii fundamentale, care se regăsesc în fiecare intervenție polițienească. Acestea sunt:

a) **Analiza situației operative** - presupune luarea în calcul a factorilor privind locul, timpul, persoanele prezente ori aflate în apropiere, existența ori inexistența unui pericol potențial. În funcție de acești factori, polițistul stabilește și natura intervenției care poate fi simplă (acordarea unui ajutor) ori complexă (reținerea unei persoane);

b) **Adaptarea modului de acțiune în funcție de cadrul juridic.** Orice intervenție polițienească se desfășoară într-un cadru legal, iar sarcina polițistului este aceea de a discerne cu obiectivitate contextul juridic în care acționează (infracțiune flagrantă, existența unei contravenții, legitimare, percheziție corporală, aplanarea unui scandal ori acordarea primului ajutor victimei unei infracțiuni). În raport cu acest cadru juridic, își adaptează comportamentul fără însă a pierde din vedere faptul că finalitatea acțiunilor sale înseamnă aplicarea legii la cazuri concrete. Deci, stabilește dacă va folosi forța sau numai constrângerea verbală.

Atunci când folosește forța, nu trebuie să uite mijloacele de aplicare a acesteia (tehnici de autoapărare, imobilizări, mijloacele din dotare - gaze lacrimogene, bastonul de cauciuc, arme de foc) care trebuie folosite gradual, iar uneori combinate cu alte metode

(modul de adresare, competență profesională, fermitate, dinamism) ce pot duce la o rezolvare competentă a situației;

c) **Stabilirea unei strategii de acțiune** - care presupune repartizarea concretă a sarcinilor, alegerea metodelor adecvate de intervenție care se fac în raport cu activitățile pe care le pot îndeplini fiecare, respectiv:

- **Protecția.** Polițistul care are misiunea de protecție, se plasează întotdeauna în imediata apropiere a celui care intervine. Acțiunile sale vizează atât asigurarea securității acestuia cât și supravegherea împrejurărilor locului acțiunii.

De regulă, rolul de protecție este încredințat unui polițist cu experiență, sigur în intervenție, uneori chiar șeful de dispozitiv.

- **Legătura.** Constă în a permite sau a menține legătura cu eșalonul superior pe de o parte și de a asigura colaborarea între membrii echipei de intervenție pe de altă parte.

Distingem deci cele două direcții ale acestei funcții: una centrală, orientată spre eșalonul superior, alta locală, între membrii echipei.

În primul caz, legătura cu superiorii se realizează aproape întotdeauna cu ajutorul mijloacelor tehnice din dotare, iar echipa de intervenție are posibilitatea să desemneze un polițist care să se ocupe numai de problema respectivă.

În al doilea caz, legătura dintre membrii echipei se poate realiza atât prin mijloace tehnice cât și prin polițiști. De regulă, legătura la vedere este cel mai des folosită datorită specificului activității de intervenție în stradă (nr. de membri ai echipei este foarte redus iar câteodată gradul de dotare insuficient).

Important pentru reușita acțiunilor de intervenție este, în acest caz, nivelul de pregătire al membrilor echipei și modul de corelare al acțiunilor proprii, deziderate care nu pot fi atinse fără un antrenament corespunzător.

- **Intervenția.** Este încredințată, de regulă, unuia sau mai multor polițiști dinamici și fermi.

Pentru reușita acțiunilor, polițiștii care execută astfel de intervenții au în vedere următoarele elemente:

- înainte de intervenție stabilesc sistemul de legătură în dispozitiv, sarcinile fiecărui participant, reactualizarea consemnelor pentru asigurarea propriei securități;

- polițistul care intervine trebuie să evite totdeauna să se interpună între polițistul care asigură protecția și persoana asupra căreia se acționează pentru a nu îngreuna acordarea sprijinului;

- în timpul intervenției trebuie respectate sarcinile stabilite pentru fiecare, iar schimbarea uneia dintre funcții se va face numai în caz de forță majoră, situație în care apare obligația de a face cunoscută colegilor modificarea survenită. De asemenea, este necesar să se aducă la cunoștință orice indiciu, chiar dacă acesta pare minor;

- într-o acțiune de intervenție nici un rol nu este minor, iar minimalizarea uneia din cele trei funcții poate avea consecințe deosebit de grave;

- în cazul agravării situației, ori a inferiorității numerice, funcțiile protecție și legătură pot fi cumulate de către o singură persoană, orice altă substituție putând pune în pericol dispozitivul.

d) **Modalitățile de intervenție tactică.** Dacă se are în vedere ansamblul activităților polițienești, multe situații prezintă, chiar de la început, un risc redus, altele dimpotrivă, pot degenera în confruntări mai mult sau mai puțin violente.

În funcție de gradul de risc pe care îl presupune fiecare modalitate de intervenție tactică, s-au identificat trei cazuri:

- primul caz reprezintă ambianța de lucru obișnuită a poliției și se concretizează în activitățile pe care polițiștii le execută cu ocazia îndeplinirii atribuțiilor de serviciu în teren (controale, patrulări, verificări etc.), gradul de risc fiind minim;

- al doilea caz cuprinde intervențiile care se execută asupra unor persoane, care dintr-un motiv sau altul, par suspecte, deci au un grad de risc mare;

- al treilea caz are în vedere modalitățile de intervenție tactică asupra unor persoane despre care știm că sunt infractori periculoși, evadați ori dezertori, iar gradul de risc este maxim.

e) **Antrenamentul** are ca scop corelarea acțiunilor celor